

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Difficultas proposita triplici conclusione resolvitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

§. I.

Difficultas proposita triplici conclusione resolvitur.

2. **D**ico primò: Gratia Christi, ut est accidens physicum, seu qualitas in subiecto recepta, non est infinita gradualiter, seu intensivè. Est contra Majorem in 3. dist. 13. quæst. 3. ubi asserit gratiam Christi esse simpliciter infinitam secundum intentionem, hancque fuisse olim plurimum Doctorum Parisiensium sententiam, testatur Almainus ibidem quæst. 2. conclus. 1. Ex Recentioribus verò illam docent Maldonatus Lucæ 2. versu 40. & Hurtadus disp. 13. Phys. §. 47.
3. Nostra tamen conclusio communis est apud Theologos, eamque tradit S. Doctor hinc art. 11. his verbis: *Gratia habitualis Christi secundum quod est quoddam ens, necesse est quod sit ens finitum, est enim in anima Christi sicut in subiecto: anima autem Christi est creatura quedam, habens capacitatem finitam; unde esse gratia cum non excedat suum subiectum, non potest esse infinitum.* Ubi nota quod D. Thomas per ens aut per esse gratiæ intelligit quamcumque rationem ejus physicam, nam probatio procedit de quacumque illa. Quando autem subdit, quod capacitas etiam obedientialis creaturæ est finita, loquitur de capacitate ad actum habendum, nam ad habendum in potentia, seu syncategorematicè, est infinita, quia datà quacumque intensione aequali formæ in infinitum intensibilis, potest illam magis intensam habere, nunquam tamen potest illam habere actum infinitam.
4. Deinde idem S. Doctor 1. part. quæst. 7. negat absolute posse dari extra Deum aliquod infinitum, sive secundum essentiam, sive secundum magnitudinem, sive secundum multitudinem, sive secundum intensiorem. Et quamvis aliquod infinitum, secundum aliquam ex his perfectionibus seu rationibus, de potentia absoluta esset possibile, tamen nullum de facto dari ex Scriptura colligitur, quæ asserit Sapient. 11. Deum omnia fecisse in numero, pondere, & mensura.
5. Tertiò, Gratia infinita correspondet gloria infinita, cum gratia sit semen gloriæ: Sed non potest admitti gloria infinita in Christo, in quantum est homo, quia si in ejus intellectu esset lumen gloriæ infinitum, visio beatifica ei correspondens esset infinita simpliciter, & ita adæquaret infinitam Dei visibilitatem, ac Deum comprehenderet, quod nullus concedit, ut patebit infra cum agemus de scientia beata animæ Christi: Ergo nec gratia infinitè intensa.
6. Confirmatur: Sicut Deus à creatura videri nequit quantum visibilis est, ita nec amari quantum diligibilis est: At si gratia Christi esset gradualiter & intensivè infinita, anima Christi diligeret Deum quantum diligibilis est: Ergo &c. Minor probatur: Charitas infinita inclinatur ad amandum Deum modo infinito, atque adeò quantum amabilis est: Sed si gratia Christi sit intensivè & gradualiter infinita, etiam charitas ejus ab ipsa dimanans infinita erit, cum proprietates proportionari debeat essentiæ à qua dimanat: Ergo si gratia Christi sit infinitè intensa, ejus anima diligeret Deum quantum diligibilis est.
7. Denique suaderi potest conclusio hac ratione. Implicat gratia habitualis cui ab intrinseco repugnet sui augmentum mereri: Sed illud repugnet gratiæ infinitè intensæ: Ergo talis gratia implicat. Minor patet, nam gratiæ infinitè intensæ

Tom. IV.

A repugnet ab intrinseco augeri, cum infinito, in eo genere in quo est infinitum, additionem fieri repugnet, aliàs daretur unum infinitum majus alio in eo genere in quo est infinitum, quod implicat, sicut & unam lineam alterà majorem esse, eo ipso quod in ratione lineæ infinita sit: Ergo gratiæ infinitè intensæ, repugnet ab intrinseco sui augmentum promereri. Major verò suadetur: Gratia habituali convenit ab intrinseco esse principium meriti incrementi sui ipsius, sicut viventibus naturalibus convenit ab intrinseco proprium augmentum causare: Ergo implicat habitualis gratia, cui ab intrinseco repugnet sui augmentum mereri.

B Dices, gratiæ convenire esse augmentativam sui ex prædicato specifico, quod autem gratiæ infinitè intensæ repugnet augmentum sui mereri, provenire ex infinita intentione, quæ est essentialis, & ex diversis principii prædicata opposita eidem posse convenire.

Sed contra: Intensio gratiæ est ejusdem rationis cum gratia: Ergo quod convenit gratiæ ratione suæ essentiæ, ex qualibet magna intensiōne ipsi repugnare nequit.

C Dico secundò: gratia Christi in ratione gratiæ infinita est. Ita D. Thomas hinc art. 11. ubi sic dicitur: *Alio modo potest considerari gratia secundum propriam rationem gratiæ, & sic gratia Christi potest dici infinita, eo quod non limitatur, quia scilicet habet quicquid potest pertinere ad rationem gratiæ, & non datur ei secundum aliquam certam mensuram, id quod ad rationem gratiæ pertinet, eo quod secundum propositum Dei cuius est gratiam mensurare, gratia confertur anime Christi, sicut curdam universalis principio gratificationis in humana natura, secundum illud Ephes. 1. Gratificavit nos in dilecto Filio suo: sicut si dicitur lucem Solis esse infinitam non quidem secundum suum esse, sed secundum rationem lucis: quia habet quicquid ad rationem lucis pertinere potest.* Quibus verbis S. Doctor conclusionem nostram & docuit & probavit: Nam gratia sub ratione gratiæ pensatur per ordinem ad effectus ad quos se extendit vel extendere potest: Sed gratia Christi, quantum est de se, potest se extendere ad infinitos effectus, nempe ad infinitorum hominum redemptionem, & sanctificationem, eo quod in illo gratia reperitur tanquam in capite: Ergo gratia Christi, in ratione gratiæ considerata, infinita dici potest.

D Confirmatur exemplo quod D. Thomas adducit: Quia enim lux est in Sole, tanquam in universalis principio, quod potest illuminare infinitos homines, saltem successivè, & habere omnes effectus lucis, in ratione lucis infinita dicitur: Ergo similiter cum gratia sit in Christo tanquam in capite, & in universalis principio, & possit se extendere ad infinitos effectus, & sanctificare infinitos homines, si darentur, debet dici infinita in ratione gratiæ.

E Confirmatur ampliùs: Gratia data fuit humanitati Christi sine mensura, juxta illud Joan. 3. *Non ad mensuram dat Deus Spiritum Filio,* quod intelligendum esse non solum de gratia unionis, sed etiam de gratia habituali, docet S. Thomas hinc art. 11. ad 1. & super cap. 3. Joan. lect. 4. hancque interpretationem præferendam censet qu. 29. de verit. art. 3. cum tamen aliis ad mensuram detur gratia, juxta illud Pauli ad Ephes. 4. *Vnicuique nostrum datur gratia, secundum mensuram donationis Christi.* Ergo gratia Christi habitualis, sub

A A a ij

aliqua ratione sine mensura intelligitur: Sed quod est sine mensura, infinitum est, nam omne finitum mensuram habet: Ergo gratia Christi habitualis, sub aliqua ratione infinita est; unde cum sub ratione entis vel qualitatis, non sit infinita, ut conclusione precedenti ostendimus, saltem in ratione gratiæ infinita dici debet.

12. Dico tertio: Gratia habitualis Christi, in esse moris considerata, seu secundum quandam dignitatem moralem quam habet à supposito Verbi Divini cui conjungitur, infinita dici debet.

Probatur conclusio ex fundamentis disp. 4. statutis: Nam, ut ibi ostendimus, gratia habitualis Christi Domini, propter habitudinem ad personam Verbi infinite dignam, cui conjuncta est, fuit principium quo operationum infiniti valoris, ratione cujus fuerunt meritoria præmij infiniti, & satisfactoria, etiam de toto rigore justitiæ, pro debito infinito generis humani: Sed gratia habitualis Christi non potuisset esse principium quo operationum infiniti valoris, nisi fuisset in esse moris infinita, & infinitum valorem & dignitatem ex persona Verbi cui conjungitur recepisset; effectus enim non est perfectior causa, nec actus secundus potest excedere primum: Ergo gratia habitualis Christi, in genere moris, & secundum valorem & moralem estimationem quam habet ex conjunctione ad Verbum, infinita dici debet. Hic autem valor infinitus non fundatur in sola extrinseca acceptatione talis gratiæ & ejus meritis, ad præmium simpliciter infinitum, ut docuit Marsilius in 3. dist. 10. art. 1. aliis enim cum Deus potuerit acceptare gratiam etiam puræ creaturæ ad infinitum præmium, & ad satisfaciendum pro infinitis peccatis, si essent, nihil amplius ad perfectam reparationem generis humani contulisset incarnatio Verbi, quam quod conferre potuisset meritum puræ creaturæ, ut loco citato fuse expendimus: sed desumitur ex habitudine & ordine transcendentali ad personam Verbi, cui ut principio quod actionis meritoria & satisfactoria conjungitur.

13. Ex his intelliges, gratiam habitualement Christi, triplici titulo debere dici infinitam. Primo moraliter, quia est conjuncta cum ipso supposito divino, ex qua conjunctione dignitatem quandam & excellentiam habet infinitam; nam ratione hujus conjunctionis habet quod sit principium quo operationis infinite meritoria & satisfactoria. Secundo, gratia Christi habitualis potest dici infinita, veluti extensive, quia scilicet ita meritoria erat gratiæ & redemptionis hominum, ut non limitaretur ad aliquos homines, sed quantum est de se poterat se extendere ad infinitorum hominum redemptionem. Tertio dici potest infinita, quia ut ostendimus articulo sequenti, habuit totam plenitudinem & intensiorem, quæ de potentia Dei ordinaria possibilis est: quare, ut infra dicemus, superat in intensiorem omnem gratiam Angelis & hominibus concessam, etiam collectivè sumptam; & hoc quia ordinatur ad unionem hypostaticam, quæ est maxima omnium unionum, per modum dispositionis, non quidem antecedentis, sed concomitantis talem unionem, ut disp. 10. art. 2. declaravimus. Unde S. Thomas 3. ad Annibal. dist. 13. art. 3. triplicem infinitatem gratiæ Christi concedit, primam quantum ad actum, quia concurrebat ad actum infinite potentia cui conjuncta erat. Secundam quantum ad eos in quos poterat operari. Tertiam quoad rationem medij, quia disponebat ad unionem

A extremorum infinite distantium. Addit etiam quartam quam habuit in ratione gratiæ, quia quidquid fuit de ratione gratiæ, totum illi fuit collatum.

14. Quæres, an gratia Christi debeat dici infinita simpliciter, vel tantum secundum quid?

Pro resolutione hujus quæstionis, observandum est cum D. Thoma 2. 2. quæst. 58. art. 10. ad 2. & infra quæst. 50. art. 5. aliquid posse dici simpliciter tale duobus modis, uno modo secundum quod simpliciter idem est ac absolute & sine addito; alio modo secundum quod simpliciter, idem sonat quod totaliter & omnibus modis. Hoc præmissis.

B Dicendum est, gratiam habitualement Christi posse dici infinitam simpliciter, primo modo, non verò in secundo sensu.

Prima pars hujus resolutionis probatur primo ex communi modo loquendi SS. Patrum, qui absolute & sine addito vocant gratiam Christi infinitam. Secundo, quia ut gratia Christi habitualis dicatur infinita sine addito, sufficit quod sit infinita in genere suo, & in esse gratiæ, nec est necessarium quod omnibus modis sit infinita: nam linea quæ secundum longitudinem esset infinita, absolute & sine addito diceretur linea infinita, quia in genere suo esset infinita: Sed gratia Christi in esse gratiæ infinita est, ut 2. conclusione ostendimus: Ergo sine addito dici potest infinita. Tertio, Meritum Christi & ejus satisfactio sunt simpliciter infinita, ut disp. 4. dictum est, cum de satisfactione Christi ageremus: Ergo & gratia Christi quæ erat principium infiniti meriti & satisfactiois, sine addito infinita dici potest.

Secunda verò pars, quæ asserit gratiam Christi in secundo sensu, id est omnibus modis, infinitam dici non posse, manifesta est; tum quia non est infinita in genere entis, neque in esse qualitatis, ut conclusione 1. ostensum est: tum etiam, quia solus Deus omnibus modis infinitus est.

§. II.

Præcipuæ objectiones solvuntur.

15. Obijcies primò contra primam conclusionem: Gratia habitualis Christi fuit summa & immensa, nam Christus illam sine mensura recepit, juxta illud Joan. 3. *Non enim ad mensuram dat Deus Spiritum Filio*: Sed quod est summum & immensum, est intensivè infinitum in his quæ ex natura sua possunt crescere in infinitum: Ergo gratia habitualis Christi intensivè infinita est.

17. Respondeo negando Majorem, ad cujus probationem dicendum verba adducta ex Evangelio tripliciter intelligi & exponi posse. Primo ratione doni quod Pater dedit Filio ab æterno, scilicet ratione Divinitatis, quæ donum infinitum est; unde Glossa interlinearis ait: *Verantius sit Filium, quantum Pater*, quod solum de Christo ut Deo verificari potest, nam ut homo minoratus est pauper ab Angelis. Secundo ratione doni quod humanitati in Incarnatione concessum est, ratione scilicet unionis hypostaticæ, quæ est gratia simpliciter infinita. Tertio ratione gratiæ habitualis, non quia sit physicè & intensivè infinita, sed quia moraliter & extensive infinita dici potest, & summa de potentia Dei ordinaria, ut secundà & tertiam conclusione declaravimus.

18. Obijcies secundò: Gratia habituali Christi ex conjunctione ad Verbum competit esse sanctifi-